

Elsebeth Gerner Nielsens grundlovstale

Taler

Elsebeth Gerner Nielsen
Medlem af Folketinget for
Radikale Venstre

Dato

5. juni 2004

Sted

Marielundsskoven, Kolding

- 1 Indrømmet. Jeg er sprunget ud som royalist. Hvor er han fantastisk.
Kronprinsen. Og hans mor. Og så den kone!

5

Kronprinsens forlovelse med Mary var en rigtig forårspakke, som gjorde det lettere at komme igennem en lidt tung tid.

10

- Det danske kongehus giver næring til vore drømme og forhåbninger i en tid, hvor verden maser sig på, så snart man går uden for en dør. Eller tænder for fjernsynet. Kongehuset er en fælles referenceramme for os alle. Trygt og eventyrligt på samme tid. Kongehuset har ikke nogen praktisk demokratisk betydning, kan man indvende. Dertil er blot at sige, at vi mennesker ikke lever af brød alene. Vi lever også af drømme. Af det irrationelle - det ikke fornuftsbetonede.

20

- Så nej - står det til mig - skal grundloven ikke ændres, hvad angår kongehuset. Der er dog en ting, som straks burde laves om. Kronprinseparrets førstefødte skal selvfølgelig arve tronen. Uanset om det bliver en prinsesse eller en prins. Alt andet ville være et knæfald for en tradition, som er dybt forældet. I Danmark er mænd og kvinder, prinser og prinsesser lige. Og derfor burde kronprinsessen selvfølgelig også have sin egen lønkonto, i stedet for at skulle bede sin mand om

penge til frisøren. Sådan gjorde min bedstemor, men sådan gør moderne kvinder ikke.

35

Der er også andre grunde til at få nedsat en grundlovskommission. Grundloven er skrevet i en anden tid. Det bærer den præg af. Hensynet til naturen står der f.eks. intet om i Grundloven fra 1953. Naturen skulle betvinges, ikke beskyttes, 40 da Grundlovens fædre formulerede dens paragraffer. I dag ved vi, at verden hænger sammen. Ødelægger vi mennesker livet for fisken og frøen, fjerner vi livsgrundlaget for os selv og fremtidens generationer. Derfor burde beskyttelsen af naturen skrives ind i Grundloven. Det samme gælder menneskerettighederne, som først formuleres efter anden verdenskrig. Da Grundloven er langt ældre, er 45 menneskerettigheder af gode grunde ikke omtalt. Det er de til gengæld i det nye europæiske Charter for grundlæggende rettigheder. Altså den europæiske grundlov. Vi danskere er altså i den situation, at den europæiske grundlov beskytter vore grundlæggende rettigheder bedre end vor egen Grundlov.

50

Derfor skal Grundloven moderniseres og i øvrigt skrives i et sprog, som er til at forstå. På den baggrund foreslår Det Radikale Venstre, at alle unge, når de 55 fylder 18 år, får tilsendt et eksemplar af Grundloven og gerne med en forklarende tekst til. Der er brug for, at borgerne i Danmark kender deres egen basale lovgivning og også kan se, at det er nødvendigt med en ny Grundlov. Som sagt skal ændringer af Grundloven vedtages ved en folkeafstemning. Det kræver nødvendigvis at borgerne kender den. Forslaget indebærer, at ca. 60.000 unge 60 hvert år skulle modtage et eksemplar af Grundloven med posten. Udgiften vil beløbe sig til mellem en hel og halvanden million kroner. Ved samme lejlighed vil jeg foreslå, at også alle nye danske statsborgere fik en introduktion til Grundloven. Det kunne for eksempel ske ved et arrangement på rådhuset, hvor borgmesteren hilste på kommunens nyslåede statsborgere og samtidig gav dem 65 et eksemplar af Grundloven med en forklaring til.

Men selvfølgelig er demokrati mere end love og lovgivning.

Hal Koch, som ville være fyldt 100 år d. 6. maj forklarer i sin lille pamflet "Hvad er demokrati" fra 1945, at demokrati først og fremmest er en livsform, der bygger på samtale og debat. Han talte om "ordet eller sværdet" som to forskellige måder at løse konflikter på. Vi kan bruge sværdet. Eller vi kan forsøge at tale os til rette.

85 Hvis der skal udvikles demokrati i Irak, er det ikke kun et spørgsmål om at få lavet en forfatning, et valgsystem og udviklet nogle afstemningsprocedurer. Det handler i mindst lige så høj grad om at udvikle en omgangsform, som bygger på gensidig respekt borgerne imellem. Det drejer sig om opdragelse. Om dannelse. Om at borgerne ser sig selv som myndige mennesker, der har et ansvar for både
90 for sig selv og medmennesket.

95 Ja jeg havde næsten lyst til at sige Næsten i stedet for medmennesket. I kristendommen kan vi nemlig finde det samme budskab. Måske netop af den grund har vi indtil nu fundet det naturligt, at stat og folkekirke var under samme tag. I dag er det afgørende at forstå, at også andre religioner rummer de opfodringer til menneskelighed og omsorg, som er bærende for demokratiet.

Hvordan opøver vi en sådan demokratisk livsform?

110 Ja det handler i alt fald ikke om at oprette formelle elevråd i børnehaven, sådan som SF har foreslået. Det nytter ikke at lade børn stemme om, hvorvidt de vil have slik eller råkost til frokost.

115

Den demokratiske livsform opøver vi blandt andet gennem rundbordspædagogikken. Ved at vi lærer børnene i folkeskolen at sidde om samme bord og tale sig til rette. På den internationale FN-skole i New York er der et såkaldt
120 "konfliktbord" i hvert klasseværelse. Hvis to børn bliver uenige eller kommer op at slås, løses konflikten ved at de bliver sat ved konfliktbordet sammen med en mægler. De lærer at argumentere for deres sag og de lærer at lytte til modparten, i stedet for at tvære ham ud. Det Radikale Venstre er varm tilhænger af den rundbordspædagogik, som statsministeren har lagt for had. Meget tyder
125 desværre på, at statsministeren selv og flere af de øvrige regeringsmedlemmer ikke har fået rundbordspædagogikken ind med skolemælken.

130

I de seneste 2 år er det ikke mange samtaler, som den nuværende regering har indbudt til. En kop kaffe i ny og næ er det blevet til. Men ikke med meget til. Regeringen har benyttet sig af, at den har et sikkert flertal med Dansk Folkeparti. Den har ikke behovet at gøre sig til eller gøre sig umage i forhold til
135 andre partier. Det gælder udenrigspolitik, udlændingepolitik, skattepolitik, miljøpolitik og senest strukturreformen. Regeringen vil hellere stemme sig til en lov end snakke sig til den. Den vil hellere trække et nemt forlig i automaten end al mulig palaver.

140

Danmark gik i krig på et mandat fra Dansk Folkeparti. Hvem havde forestillet sig den situation mulig for blot få år siden? Danmark gik oven i købet i krig
145 uden at have verden, dvs. FN, i ryggen. Danmark gik i krig selv om de fleste af vore europæiske kollegaer ikke ville være med.

Vi har en regering, som hellere vil splitte end samle. Det har vi det svært med i Det Radikale Venstre. Vi har altid ment, at det var vigtigere at bygge broer end grave grøfter. Det skyldes blandt andet vores historiske rolle som midterparti
 155 med socialister til den ene side og liberale til den anden. Vi er netop socialliberale. Vi tager det bedste fra begge sider. To gange det bedste har siden 1905 givet Det Radikale Venstre. Ikke at vælgerne altid har kunnet se det. Det kan de heldigvis i stigende grad i disse år. Medlemstallet er markant stigende. Der er mange som gerne vil være med til at diskutere og skabe Det Radikale
 160 Venstres politik. Mange melder sig ind, fordi man netop ikke ønsker et opsplittet samfund. Et "dem-og-os-samfund."

Et af de steder, hvor regeringens "splitte-af" -politik slår klare igennem, er på udlændingområdet. I stedet for at forsøge at skabe et samfund, der er rummeligt og som hænger sammen, ønsker præstestyret i Dansk Folkeparti et samfund, som er delt op i "dem" og "os". I går stemte Dansk Folkeparti imod
 170 den lov, som skulle give flere tusinde mennesker dansk statsborgerskab. Det drejer sig om mennesker, som har opholdt sig i årevis her i landet, men uden at nyde en borgers fulde rettigheder. De har f.eks. ikke kunnet stemme. Dansk Folkeparti stemte imod, på trods af at partiet har indgået forlig med regeringen om reglerne for tildeling af statsborgerskab.

Det Radikale Venstre stemte for loven sammen med en række andre partier. Det gjorde vi, selv om vi ikke er med i forliget. Vi ønskede ikke at tage en række
 180 uskyldige mennesker som gidsler i et politisk spil.

Tildeling af statsborgerskab er et alvorligt anliggende. Det er statsborgerne, som er folkestyrets bærere. Det er dem, som afgør, hvordan Danmark skal styres. Derfor bør der være bred politisk opbakning til de regler, som afgør tildeling af statsborgerskab. Kun på den måde får reglerne den tilstrækkelige legitimitet. Sådan ser vi på det i Det Radikale Venstre. Sådan har regeringen ikke set på det. Den har lavet et snævert forlig med Dansk Folkeparti. Det har betyder, at den også har måtte lægge ryg til, at Dansk Folkeparti gentagne gange har stillet nye krav f.eks. til udlændinges danskkundskaber for at blive danske statsborgere. Ja, vi er ved at være derhenne, at udlændinge skal kunne skrive et dansk, som de fleste danskere måske knapt behersker. Strategien er klar: Der skal ikke lukkes for mange ind i den danske klan. Jo flere der holdes uden for. Jo bedre er det. For folkepartisterne. De vil have Danmark delt op i "dem" og "os" . Det lykkes dem gentagne gange at få regeringen med på at bruge sværdet frem for ordet. For at vende tilbage til Hal Koch.

Det er farligt med en udvikling, hvor mennesker, der har levet i Danmark i årevis, ikke lukkes ind i det politiske fællesskab. Vi har set, hvordan det er gået andre steder i verden, når statsløse nægtes mulighed for at have indflydelse på det land, de bor i. Den udvikling må vi gøre alt for at undgå her i landet. Vi skal sørge for, at flest mulige føler et ansvar for vores folkestyre. For Danmark. Dermed beskytter vi os mod fundamentalisme af alle slags. Det er svært at bruge sværdet over for mennesker og fællesskaber, som står med en udstrakt hånd. Og som er parate til dialog. Nemt er det tilgæld at trække sig tilbage til sit eget religiøse, etniske eller kulturelle fællesskab, hvis man føler, at flertallet i samfundet vender en ryggen. Hvis man får nej til et arbejde, fordi man hedder Muhammed, ikke Knud. Hvis man får nej til at bo sammen med den man elsker, fordi hun hedder Alexia, og ikke Lone. Eller hvis man får nej til at blive dansk statsborger, selv om man taler et godt dansk, men kun skriver det til husbehov.

220

"Splitte af"-politikken har ligeledes vist sig i regeringen forslag til strukturreform. Hvordan skal Danmark se ud i fremtiden? Hvor mange

politiske niveauer skal der være? Vi taler også her om noget, som henhører til folkestyrets fundament. Derfor vil det være klogt at tilstræbe at reformen får så stor politisk opbakning som mulig. Ikke desto mindre har regeringen indtil i går truet med at lave en aftale alene med Dansk Folkeparti.

230

235 Regeringens oprindelige forslag til strukturreform kan Det Radikale Venstre ikke forstå. Vi kan ikke forstå, hvorfor det er en forenkling at tage det, som 14 amter tidligere har taget sig af og lægge ud til 130 kommuner. Vi kan heller ikke forstå, at det betyder mere lokalt demokrati, at staten skal kontrollere alt, hvad kommunerne gør. At lovgivningen skal detaljeres i en sådan grad, så der ikke er overladt noget til de lokale politikeres afgørelse. I stedet for et folkestyre er vi på
240 vej til et cirkulærestyre.

245 Nu er forhandlingerne om fremtidens Danmark genåbnet. Det ser vi på med stor tilfredshed. Vi vil gå konstruktivt ind i forhandlingerne og også fremlægge nye forslag, som forhåbentlig kan skabe grundlaget for et bredt forlig. Vi tror på dialogen. Den kan være besværlig, men den er langt at foretrække frem for et snævert snuptagsforlig.

250

Lige så vigtig som det er med et velfungerende demokrati i Danmark er det, at
255 verden omkring os udvikler sig demokratisk. Demokrati er den bedste garant for fred og stabilitet. En af de største demokratiske triumfer siden anden verdenskrig, oplevede vi for en måned siden, hvor vi kunne fejre genforeningen af Europa. Det europæiske fællesskab blev udvidet med 10 nye medlemslande. 25 lande og 455 millioner europæere forenet i ET demokratisk fællesskab!
260 Hvem havde troet det efter at anden verdenskrig havde gjort det muligt for Rusland at skyde sin grænse frem til Elben? En grænse, der blev til et jerntæppe med diktatur mod øst og demokrati mod vest. Den første maj kunne vi ikke desto mindre sætte et endeligt punktum for den sidste europæiske krig den

265 kolde krig. En krig, der var langt værre for vore østeuropæiske naboer end for os,
der på trods af terrortruslen nød en økonomisk og demokratisk fremgang som
ingen generationer før os har kendt mage. For østeuropæerne fortsatte det 20.
århundredes rædsler frem til slutningen af 80'erne. Nu 15 år efter belønnes deres
frihedskamp med optagelsen i det europæiske fællesskab. Vi på den gode side af
270 det tidligere jerntæppe taler om "udvidelsen". De, der har henslæbt måske
størstedelen af deres liv på den onde side af jerntæppet, taler om
"genforeningen" med det Europa, som de aldrig har ønsket at blive skilt fra.
Ordvalgene viser, hvor forskellige de europæiske virkeligheder har været det
sidste halve århundrede.

275

Den 13. juni er der valg til Europa-parlamentet. Et vigtigt valg, fordi der er tale
280 om et direkte valg af danske repræsentanter til verdens største parlament, som
bygger på frie valg. Desværre handler det meste af debatten op til
parlamentsvalget om, hvor få der kender hvem. En stor del af danskerne er slet
ikke klar over, at der er valg. Og de kender slet ikke de politikere, som stiller op.
Det er meget ærgerligt og bekymrende - set gennem folkestyrebriller. Det
285 Radikale Venstre sender sin bedste mand - Anders Samuelsen - til Bruxelles -
gerne flankeret af en dygtig kvinde.

290

For Det Radikale Venstre er det afgørende at slå fast, at Danmark har brug for
Europa. Vi lever af at eksportere. Vi har brug for, at der er fred i vort
nærområde. Vi lever af inspirationen fra Europa og verden omkring os. EU
skaber forudsætningen for, at Danmark kan opretholde sin suverænitet. At vi
295 danskere fortsat har indflydelse på hverdagen i Danmark. Størstedelen af de
kriser, som kan ramme os og vores land, kommer ude fra i form af
miljøkatastrofer, finanskriser og terrortrusler. Det er forhold, vi ikke selv kan
gøre meget ved. Men det kan vi sammen med 24 andre lande og 450 andre
europæere. Og det kan vi endnu bedre, hvis et demokratisk Tyrkiet blev en del
300 af EU. Dermed ville Europa få et demokratisk brohoved til en stor del af den
verden, som nærer vore værste drømme.

305

Nogle danskere frygter at det europæiske samarbejde vil lukke og slukke for Danmark som nation og nationalstat. I den sammenhæng er det vigtigt at huske på, at EU ikke ændrer på de grundliggende forhold i vores demokrati og Grundlov. Adskillelsen af den lovgivende, dømmende og udøvende magt er ikke forhold, som EU-lovgivningen rækker ind over. Vi kan opbygge vores demokrati som vi altid har gjort.

315

Ja - vi kan bevare kongehuset, hvis vi vil. I dag er danskernes glæde over kongehuset en glæde og et eventyr, som resten af Europa deler med os. Det er en del af Danmarks bidrag til et moderne Europa, som berører os - samtidig med at det er praktisk.

325 13. juni er D-dag - Demokratidag - for et nyt Europa. Den dag, hvor vi stemmer danske politikere ind i det 21. århundredes europæiske parlament.

330

Vi vil et Europa, som bygger på ordet. Ikke sværdet.

335

Godt valg og husk at stemme!

340

Lad os få fremtiden tilbage!

345

God grundlovsdag.

350 **Kilde**
Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype
Digitalt manuskript

355 **Tags**
Grundlovstale, Radikale Venstre

URI
<https://www.dansketaler.dk/tale/grundlovstale-5>

360

365

370

375

380